

- ² *Caüta de balança*, de *biúxola*, etc., fins avui viu a les Balears, *AlcM* ho creu, a tort, italianisme. —
- ³ «En ban <multa> esser *cabutes*» a. 1360, «alcunes peres que n'ha *casutes*» a. 1369, «quan fon *casuta*» a. 1424 conserven encara amb funció neta-ment verbal allò que dono a dalt en forma substantivada. Tot, cites d'Alart, *InvLC*. També *+escaüta* de *escaure* en el sentit de 'escaiença, aventura, troballa casual' (d'un tresor o cosa semblant) en un doc. vigatà de 1259 «preter aventuras sive *eschautas*, quas nobis retinemus» (CaCandi, *Misc. HiCat.* II, 44); i en forma més semblant a la del fr. ant. *cheoite*: «ne reté hom aver trobat, e *escaiytes* e feus e lausimes d'aquels, e exils de perssones --- e entestes, e exorques, e acptes e bens d'ireges» en doc. ross. de 1306, que Alart (*RLR* VII, 53) ja comparava amb el fr. *échoite*. — ⁴ És sabut que en particular dóna feina la forma, feble o forta, de l'Ind. impf.; aquella encara popular fins molt avançat el període medieval: p. ex. *cabien*, 6.ª persona, en un doc. berguedà de 1373, Serra i Vilaró, *Pinós i Mat.* III, 165. Veg. moltes formes medievals del verb aplegades en Niepage, *RDR* II, 42, entre elles *caja* a. 1291, però *cayga*, *caygan*, 1568, 1577; *cabut*, 1349 i 1402; *caigut*, 1357, 1671; *caigué*, etc., des de 1398; *cayguera*, 1485; *caygués*, *-esen*, 1400, 1448. — ⁵ Encara que generalment hi sento *kaigút*, crec haver sentit encara una vegada n' *êre kaüt* 'n'havia caigut' a Boí, c. 1955. El participi masculí caüt en Jaume I i en Llull, veg. cites en *AlcM*. —
- ⁶ Tres testimonis en el pseudo-Turpí roergat, del S. XIV, i sengles en dos altres textos d'aquesta época, citats en el *PSW*; el que dóna de *Daurel e Beton* potser és menys segur. — ⁷ Parlat sobretot d'un delinqüent que recau en falta, o de la recuada d'una malaltia, i en oc. ant. sobretot amb un canvi de -d- en -l- i no -z-, per influència de *caliu*, *calivera*, *escalivar*: «son-li crebadas / sas paglas -- e puis torna en *recaliu* / e ve-us a caina <'zquina, quantat?'> dolor viu», Jaufré, v. 5049 Un ex. d'*escalivar* en Eiximenis, *DBal.* — ⁸ Fontserè, addició c. 1925 al seu *DOrt.* — ⁹ Potser té alguna relació amb aquest *caliv* < *cadiv* el mot *galidança* que s'esforçà per explicar Mundó en el seu text arcaic del *Forum Judicum*, si bé veg. *GALIVANÇA*. 'Causa' en el *Blanquerna* de Llull (*NCl.* I, 58, 18, 137, 16, 216, 12). 'Perill, temptació' en JRoig: «Só-m desexida / d'ocasió, / de tració / ell m'infestava, / e-m requestava / ab sa vellura / rompés costura» (*Spill*, 4173). *Ocasionar* 'obligar': «volc donar l'alberc --- per ço que fos *occasionat* a ésser enemic de enveja, e a ésser sotsmès de caritat», *Blanq.* (I, 112, 10). *Alcausar* 'causar' men.: «l i ell té tremulós / ell no se l'ha *elcasionat*, / ni desitja 's tenir-lo: / és Déu que l'hi ha enviat», *JVivó* (†1780), Camps Merc. (*Folkl. Men.* I, 230).
- car-se*, *caducat*, *caduquejar*, *caducada*, *caducitat*, *decaure*, *decaiguda*, *decaigut*, *decaïment*, *decadència*, *decadent*, *decadentisme*, *decadentista*, *encaure*, *escaure*, *escaient*, *escaiença*, *escaigut*, *escaüta*, *recaure*, *recaent*, *recaiguda*, *cas*, *cassós*, *fer cas*, *a cas*, *si cas*, *fer al cas*, *si per cas*, *si a cas*, *si de cas*, *casual*, *casualment*, *casualitat*, *casuista*, *casuístic*, *casuística*, unguent de contractàs, *accident*, *accidental*, *accidentar*, *accidentat*, *accidentari*, *incidir*, *encedir*, *incident*, *incidental*, *incidência*, *coincidir*, *coincident*, *coincidència*, *reincidir*, *reincidència*, *ocident*, *occidental*, *occidu*, *occídua*, *ocàs*, *ocasió*, *ocasionar*, *ocasionant*, *ocasionatiu*, *ocasionejar*, *ocasional*.
- ¹⁵ *Caús*, variant de *gaús* 'gamarús, beneit, golut' (res a veure amb *cugug*) *Causa*, *causal*, *causar*, *causatiu*, *causídic*, V. *cosa* *Causiment*, V. *cosiment*

CAUSTIC, pres del ll. *causticus* i, aquest, del gr. *καυστικός* 'cremant', derivat de *καλω* 'jo cremo'. □ 1.ª doc.: fi S. xv (Cauliac).

DERIV.: *Causticitat*. *Cauteri* [fi S. xiv, Eiximenis]: «lo *cauteri* és medicina odiosa car crema la carn viva del hom, e-l fa cridar e doltre sobiranament», *Terç*, f° 437v, pres del ll. *cauterium* i, aquest, del gr. *καυτήριον* id.; amb variants *cauter*, *cautiri* i *caltiri* en textos antics, *DAG.*, *AlcM*; *cauteritzar* [*cauteritzada*, c. 1390, Aversó, 7650; *-izar*] [S. xiv, Farmacologia de Klagenfurt; *ferro per calterizar*, 1507, Busa-Nebr., C VII, 2.11]; *cauterització* [fi S. xv, Cauliac].

De *cauterium* es va derivar, ja en llatí tardà, un verb *cauteriri*, part. *cauteritius*, documentat en Pelagóni (Heraeus, *Berliner Philologische Wochenschrift*, 1917, 707), del qual sembla derivar l'it. *scaltrire* 'espavilar', 'tornar astut', *scaltrito* 'eixerit' com indica Spitzer (*ARom.* VI, 164-5 i VII, 393, aprovat pel REW, 1783a) amb variant *calterito* 'avisé' (que Battisti-Alessio i Prati expliquen igualment) i *scalterire*; ¹ cf. cat. *escalivar-se* 'escarmentar-se, espavillar-se' (de 'cremar-se en el caliu'); Jud (*Rom.* LI, 200-1) s'hi mostrava escèptic, mogut pel sobreselvà *scaltri(r)* 'pentinar els cabells', significat més primitiu com a més concret, i que ell relacionaria amb un grup format per Forez *decouti*, piem. *ancuti* 'escarpir els cabells', sav. *decotti* 'démêler le fil' d'etimologia obscura; jo en el DCEC I, 322, ja indicava que aqueixa raó semàntica no em sembla prou forta tenint en compte que l'acc. sobreselvana podia ser secundària, cf. cat. *eixerit*, que pròpiament és 'astut, espavilat' però arriba també a 'ben arreglat' i 'bonic' (*una minyona eixerida*), i que els altres mots citats per Jud pot ser que siguin un grup d'origen ben independent (que influiria en l'evolució semàntica del mot reto-romànic). En tot cas el mot italià té un parent català ben cert, al qual li convé també l'etimologia *cauterium*: *escaltrit* (rigorós equivalent de l'it. *scaltrito*, *scaltrito*), que a l'Edat Mitjana apareix amb sentit irònic i fins pejoratiu: «en casa mia / cascuna sesta / --- / moltes enteses / --- s'hi ajustaven; / també hi cridaven / jóvens sabits, / ben *escaltrits*: / lançats entr' elles, / a coceguelles /

LLISTA CORRELATIVA DE DERIVATS I COMPOSTOS:
fer cau, *fer recau*, *caiguda*, *caient*, *cauent*, *caiguera*,
Pui-caüu, *cadència*, *cadenciós*, *caduc*, *caducar*, *cadu-*